

Convivència

Miquel Montserrat

Senyors,

Dins de l'àmbit general reformista en el que tots –degut a com està l'ambient, en termes macropolítics– estem obligats a moure'ns, n'hi ha alguns que els agrada que les coses "funcionin soles", mentre d'altres prefereixen no conformar-se amb tal com els hi venen. Sobretot en veure que moltes d'elles empitjoren.

Però, tant per als d'un tarannà com per als de l'altre, el terreny central en el que les coses "es mouen" de veritat és l'**urbanisme**.

L'urbanisme ben entès, és el que engloba **tot** allò que belluga al voltant d'aquest camp de joc. Ja què, en definitiva, planificar menys o més, tenir major tolerància envers iniciatives d'edificació, o bé posar més límits a la seva actuació lliure, han sigut alguns dels principals "trastos" que s'han llençat pel cap les forces vives durant tot el segle XX.

Perquè és cert que alguns poden defugir d'involucrar-se en àrees, bé de la Economia, o de les Idees, la Feina, l'Oci, la Justícia i fins i tot l'Art. Però en canvi **ningú** no pot obviar els temes d'habitatge. I difícilment es poden ignorar els de veïnatge. Ni els de salut ambiental, ni –avui– els de tràfic, ni tampoc el fet de si "la Construcció" fa o no fa de locomotora del conjunt, o sigui, si ajuda a l'harmonia ciutadana, que és un dels factors per un bon estil de relació entre les persones.

Podríem dir que, ara, l'urbanisme és "el pare" de qualsevol sociologia pràctica, i "la mare" de qualsevol actuació per millorar la convivència. I per preparar el futur.

I això és així tant quan cal decidir si deixem fer les enèsimes "casetes amb hortet" que es volen afegir a Cerdanyola, Matadepera, etc. com de si no convé acabar el Quart "Cinturó", o de quin seria el just tant per cent que paguen uns veïns de Mira-sol per asfaltar el seu carrer, o de si estem "contents" amb els peatges a les autopistes. Però, sobretot, quan estudiem si prosperarà o no una certa Àrea Metropolitana, no pas degut a que uns polítics guanyin als altres, sinó en funció simplement que Baricentros, Eroskis i Kampios triomfin com a futures "Places de Catalunya" d'un nou conjunt poblacional.

"Terrenys", com diuen els més individualistes, o "Territori" com prefereixen dir els més solidaris. "Que res es col·lapsi" com demanen els més pràctics, o "Més poder local" com proposen els més sentimentals. Aquestes són avui les **noves centralitats** polítiques, a curt termini.

I aquest marc de joc sí que interessa tothom. Des dels *squatters* –okupes– per un costat, fins a les Associacions de Propietaris per l'altre. Des dels joves que no veuen com poder establir-se familiarment –per la enorme desproporció entre els seus guanys i les despeses que se'ls exigeixen– fins als APIS, tan abundants per aquests verals. Des d'aquells que els preocupa el futur immediat de tota la societat catalana fins aquells que més aviat els atabala quina serà la evolució exacta del seu barri a fi de arriscar diners o no en arreglar-se la botiga.

I un cop exposat el problema, vinguin solucions. Però només valdrà la que valgui **per a tots**. O encertem tots la bona direcció, o no l'encerta ningú –i menys aquells que es creuen "tan llestos" un cop han venut bé la vinya–. Recordeu que ja fa anys i panys que grans "urbanitzacions" descansen sobre runes, deserts i aiguamolls. Sense anar més lluny, la nostra primera, Empúries. I si això val pel món urbà, val pel rural, i pels boscos, i per les costes. Tot va junt avui.

Anem a la part pràctica. Un exemple. I molt, molt menys frívol del que us semblarà. Tant se val que els tècnics hagin dissenyat polidament sobre les seves taules un encisador Eix Vertebrador, si l'alcaldia no ha buscat abans –**sempre** ha de ser abans– una *sponsorització* per a un **tramvia** –elèctric solar, si pot

ser, gràcies-. Un vehicle cançoner, i a poc preu, que s'aturi a cada quatre o cinc dels futurs blocs de cases. Que connecti als seus habitants –si volen, és clar-. Que els doni altres opcions còmodes per a sortir, i per defensar-se dels televisors.

Sí, ja sabem que els tècnics tenen pensats diversos maquillatges per les construccions indiscriminades i sovint especulatives. Com són unes rotondes que ja ni aturen els constants embussaments. Ni evidentment aturen que tots sortim de casa amb l'escafandre posada –vull dir, amb el cotxe-, per així incrementar, encara més la manca de relació entre els habitants de tanta casa aparellada i incomunicada.

És aquesta desvertebració de la comunitat la que vol l'actual equip del govern local, o el que el substituirà? Segur que no. Però, entre ells i nosaltres, tots l'estem acceptant en silenci. Tots cedim a la mala política de posar **després** els pegats, enlloc de la de comprendre amb antelació quines prevencions no es poden deixar de planificar –"Prevenició" lliga amb "Previsió"-. Fa anys, els més il·lustrats deien: "Cap urbanització sense escola o serveis, sense botigues o església, sense centres sanitaris a prop, sense centres culturals atractius, o sense pistes esportives".

Ara, quan tot allò tan elemental encara a vegades resulta com somniari truites, ja veiem que aquells postulats eren brutalment insuficients –i aquí prescindeixo de introduir, a més, tota la discussió sobre quant injustos, i mal repartits-. Perquè, mirats des de qualsevol òptica col·lectiva **amb seny**, manquen altres funcions urbanes fonamentals: manquen places públiques vives, contactes semi-obligats entre veïns, un respecte cap a l'entorn natural dels habitatges –que també sempre hauria de ser previ, no posterior-, vialitats intel·ligentment pensades –i no fetes per esgarrapar a corre-cuita una subvenció o per intercanviar un favor-, fòrums de discussió, esbarjos menys aglomerats, la no ocupació dels vorals de les carreteres, el reforç decidit i visible de la xarxa de relació entre tots els barris, unes mides "humanes" d'accés als serveis i als d'urgència, ajuda a les iniciatives associatives –sense cap "cobrament" posterior-, més transport públic, i, en fi, una PROMUSA més àmplia, etc. i etc. Tot això no pertoca només a la "societat civil", abocada cada cop més a fer actes d'emergència. Tot això forma part del món de les **opcions** previsoras de constructors i polítics. I a vegades... costa tan poc!

Què és el que han fet fins ara en aquesta petita ciutat? No poques coses, i algunes cares. Una certa cura en els Plans Parcial, tímides vianalitzacions, serveis d'informació pels joves, prevencions d'incendis a corre-cuita, recolzar diferents àrees associatives i festives, una certa aposta per recollir millor les deixalles, estar al lloro perquè tinguem aviat la xarxa de cablejat informàtic, intents de no ubicar malament les zones industrials –amb certes patinades que avui, i aquí, millor que les obviem-, algunes reserves de terreny, així com plantar cara quan s'esqueia a les administracions de rang superior. Entre d'altres feines. Cert, s'ha treballat les 24 hores –al menys des de quan el Sr. Lletjós-. I bé?. Doncs com si res, seguim a anys llum de la direcció correcta. Per què? Perquè hi ha la errada direccional que ho capgira, perquè deixem que la desvertebració social creixi a tota màquina, anegant l'esperit de les millores tan bon punt apareixen.

Urbà i social, tot és un. Però observeu com els regidors ja es senten agobiats per haver parlat –no tots– amb cents de persones –i/o propietaris–, però no s'adonen que no ho han fet amb les altres trenta o quaranta mil. I com que ells no poden fer-ho, arriben a creure que ningú no ho necessita. Bé, també és aleshores quan apareixen aquelles històries típiques de "si no em dones la raó és que m'estàs criticant". Amb tota la manca de diàleg conseqüent.

No, no dic que l'alcalde ens vagi telefonant per parlar, de tant en tant. O que s'acosti un cop cada setmana fins a Can Barata. No, el que insinuo és que no es fomenti més la construcció de corrioles de blocs molt **tranquils**, ben tranquils, massa tranquils –aquests que es venen tan bé perquè són *taaaaaan* **tranquils**-. Tant, que a dintre ja no hi haurà santcugatencs. Hi haurà unes entelèquies que ni es coneixen entre si. Això ja passa. I molt. Existirà Sant Cugat, més o menys lligat metropolitàniament, però no quedaran santcugatencs.

Us parlo de què fins fa poc vivíem en el Mediterrani, però que avui sembla com si anéssim tots cap al Cercle Polar Àrtic. Realment voleu que la cosa continuï així?

Bé, després de la part ingènua, –és a dir, en el fons la més **pràctica** si se sap "mirar"–, deixeu-me dir que la millor teoria proposa que, quan cada cadascú de nosaltres es lleva al matí, trobem unes canalitzacions adequades per a un diàleg fluid i útil, entre tots els ciutadans que ho vulguin, i sobre els temes **públics**. O sigui, com allò que passaria amb normalitat en una comunitat petita i vertebrada. Pur "sentit comú". Doncs, per què aquesta teoria cau tan lluny de les possibilitats reals? Costa d'entendre. D'acord, alguns veïns poden accedir a l'alcalde per suggerir-li que no s'enretiri més l'alineació del seu

carrer. O ara ja poden fer-se hipotecar a preus més suaus. D'acord, alguns polítics se les tenen sobre per on passarà el TGV, quan, i a quin preu. Però una plataforma comuna on tothom pugui vessar els temes de diàleg, això és cada cop més inexistent. O més pantanós –sobretot si no pertany a algun "grupet"–. Ni tan sols les entitats es coordinen bé unes amb altres.. No es troba l'**àgora** comuna i eficaç. En part perquè tots, malfiats, miren primer les "sigles" del que parla abans de fixar-se ben bé en què és el que diu.

Per tant, si l'urbanisme i la construcció serien les primeres potes de la taula, les altres són la Comunicació, i la implicació dels ciutadans; sempre precàries. Unes i altres ara es pertorben mútuament, però també es potenciarien. Si volguéssim!

Per això m'ha semblat adient –davant d'un auditori potser més capficat per solucions concretes a altres temes immediats– recordar aquesta "filosofia menor": la d'avançar-se als problemes de població i habitatge amb ritmes sòlids i prudents –enlloc d'un anar tapant forats, que a mig termini ens sortirà caríssim–. I insistir en què l'àmbit urbanístic és importantíssim, com a tema polític central... i també pensant en que gairebé estem obligant als més joves a un estil de fredor comunicativa entre ells.

actualització: 29-12-02